

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA

Warszawa, dnia 17 maja 2002 r.

Druk nr 98 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWSTWA I PRAWORZĄDNOŚCI

oraz

KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA

**o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska
i ustawy – Prawo wodne (druk nr 98)**

Marszałek Senatu w dniu 18 kwietnia 2002 r. – zgodnie z art. 79 ust. 1 Regulaminu Senatu – skierował do Komisji Ustawodawstwa i Praworzędności oraz Komisji Ochrony Środowiska projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje, na wspólnym posiedzeniu w dniu 7 maja 2002 r. – zgodnie z art. 80 ust. 2 Regulaminu Senatu – po rozpatrzeniu w pierwszym czytaniu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, wprowadziły poprawki do przedstawionego przez wnioskodawców projektu ustawy i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, wraz z projektem uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

W załączeniu przedstawiamy także informację o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

Przewodnicząca Komisji
Ustawodawstwa i Praworzędności
(-) Teresa Liszcz

Przewodniczący Komisji
Ochrony Środowiska
(-) Adam Graczyński

projekt

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy
– Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne.

Jednocześnie upoważnia senatora Adama Graczyńskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

USTAWA
z dnia

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 i Nr 115, poz. 1229) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 274:

- a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy "a także od jej przeznaczenia.",
- b) w ust. 2 po wyrazie "ilości," dodaje się wyrazy "rodzaju ścieków,";

2) w art. 290:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzeń:

- 1) określi jednostkowe stawki opłat, o których mowa w ust. 1,
- 2) może różnicować wysokość stawek opłat w zależności od:
  - a) rodzaju gazów, pyłów, odpadów lub substancji w ściekach i temperatury ścieków,
  - b) rodzaju ścieków,
  - c) jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia,
  - d) części obszaru kraju,
  - e) sposobu zagospodarowania terenu w przypadku stawek opłat za wody opadowe i roztopowe.",

b) skreśla się ust. 4;

3) w art. 294 w pkt 2 skreśla się wyrazy "w odległości mniejszej niż 1 km od miejsca jej poboru,";

4) w art. 295 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Podstawą ustalenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi jest ilość substancji zawartych w ściekach pomniejszona o ilość tych substancji zawartych w pobranej wodzie, której zużycie spowodowało powstanie tych ścieków, o ile podmiot obowiązany do poniesienia opłaty dysponuje danymi w tym zakresie.";

5) w art. 310 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie "składu" dodaje się wyrazy "i ilości";

6) w art. 317:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Termin płatności opłaty za korzystanie ze środowiska odracza się także na wniosek podmiotu korzystającego ze środowiska obowiązanego do jej uiszczenia, jeżeli przedsięwzięcie, którego wykonanie zapewni usunięcie przyczyn ponoszenia podwyższonych opłat ujęte jest w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy – Prawo wodne, i nie naruszono terminu jego realizacji, określonego w tym programie.",

b) w ust. 4 po wyrazach "w ust. 1" dodaje się wyrazy "lub 1a";

7) w art. 318 w ust. 3 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w art. 317 ust. 1a, wskazanie, że przedsięwzięcie jest ujęte w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, wraz z opisem przedsięwzięcia,";

8) w art. 319:

a) w ust. 1 po wyrazach "ust. 3" dodaje się wyrazy "i 3a",

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Jeżeli odroczeniu podlegały opłaty w związku z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w razie terminowego wykonania przedsięwzięcia służącego do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, właściwy organ stwierdza, w drodze decyzji, umorzenie odroczonej opłaty.";

9) w art. 378 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Pozwolenia, o których mowa w art. 181 ust. 1 pkt 1, wymagają uzgodnienia z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska.";

10) w art. 402:

a) w ust. 1 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "powiększone o przychody z oprocentowania rachunków bankowych i",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Przychody z oprocentowania rachunków bankowych, prowadzonych w celu gromadzenia i redystrybucji wpływów, o których mowa w art. 401 ust. 1, zarząd województwa i wojewódzki inspektor ochrony środowiska przeznaczają na funkcjonowanie kontroli wnoszenia tych należności.",

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Zarząd województwa przed przekazaniem na rachunek Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1, pomniejsza je o 20%, a kwotę uzyskaną z tytułu pomniejszenia przeznacza na funkcjonowanie kontroli ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska."

Art. 2.

W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803) w art. 43 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych określi dla przedsięwzięć, o których mowa w ust. 3, w szczególności:

- 1) ogólny plan rezerw rzeczowo-finansowy,
- 2) termin rozpoczęcia i zakończenia,
- 3) harmonogram realizacji."

Art. 3.

Zakłady, które dokonywały poboru wody na potrzeby energetyki wodnej od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, nie uiszczają należnej za ten okres opłaty za pobór wody.

Art. 4.

1. Podmiot korzystający ze środowiska obowiązany do uiszczenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia i jednocześnie realizujący zadania własne gminy w zakresie odprowadzania ścieków może wystąpić z wnioskiem o odroczenie terminu jej płatności na zasadach określonych w art. 317 ust. 1a ustawy, o której mowa w art. 1, także przed dniem zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803).
2. W przypadkach określonych w ust. 1 marszałek województwa zawiesza postępowanie w przedmiocie odroczenia terminu płatności opłaty do dnia zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.
3. Odroczenie terminu płatności opłaty, o którym mowa w ust. 1, dotyczy opłaty należnej od dnia 1 stycznia 2002 r.

Art. 5.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnień ustawowych zmienionych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest nowelizacja ustawy – Prawo ochrony środowiska, zmierzająca do zmian systemowych, regulujących problematykę opłat podwyższonych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wychodzących naprzeciw sygnalizowanej sprawie dotyczącej nadmiernego obciążenia opłatami podwyższonymi sektora komunalnego oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również budżetów gospodarstw domowych. Zawarte są w nim także propozycje usprawnienia funkcjonowania funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zmiany w art. 274 oraz w upoważnieniu zawartym w art. 290 stwarzają Radzie Ministrów większe możliwości różnicowania opłat i tym samym złagodzenia nadmiernego obciążenia budżetów gospodarstw domowych ceną z tytułu zbiorowego odprowadzenia i oczyszczenia 1 m³ ścieków, będącej pochodną wysokości opłaty ekologicznej. Zróżnicowanie wysokości stawek opłat ekologicznych w zależności od rodzaju ścieków pozwoli na wyodrębnienie dwóch zasadniczych użytkowników środowiska – przemysłu i sektora komunalnego, co umożliwi zoptymalizowanie wysokości stawek dla sektora komunalnego, a w konsekwencji przyniesie odczuwalne efekty dla odbiorcy indywidualnego. Koncepcja polegająca na różnicowaniu podmiotów korzystających ze środowiska ma swoje odzwierciedlenie w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/EEC.

Nowelizacja proponuje również pewne modyfikacje w przepisach dotyczących opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych w zakresie poboru wód i wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. Z uwagi na możliwość wystąpienia nadmiernych obciążeń finansowych dla podmiotów korzystających ze środowiska, wprowadzono całkowite zwolnienie z opłat za pobór wód dla potrzeb energetyki wodnej (art. 294 pkt 2). Dodatkowo, w art. 295 ust. 4 zaproponowano odmienne zasady ustalania opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Ujmowana woda, szczególnie powierzchniowa, z reguły zawiera już pewne substancje, które następnie wchodzi w skład ogólnej ilości substancji zawartych w odprowadzanych ściekach. Wprowadzona poprawka umożliwia ponoszenie opłaty za „ładunek zanieczyszczeń netto” zawarty w odprowadzanych ściekach.

Zmiana art. 310 ust. 1 pkt 1 dostosowuje jego treść do ogólnego rozwiązania dotyczącego administracyjnych kar pieniężnych w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

Zmiany dotyczące art. 317, 318 i 319 oraz zawarte w art. 2 i art. 4 projektu ustawy wyniknęły z analizy dotyczącej funkcjonowania systemu opłat podwyższonych wprowadzonych

w ustawie - Prawo ochrony środowiska, dokonanej w kontekście postulatów wnoszonych w ostatnim czasie przez sektor komunalny oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wykazała ona nadmierne obciążenia tych podmiotów opłatami podwyższonymi, szczególnie w sytuacjach podejmowania przez nie przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych gminy w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych. Zaproponowane zmiany mają na celu zoptymalizowanie istniejących mechanizmów poprzez złagodzenie restrykcyjności systemu, a tym samym stworzenie korzystniejszych warunków finansowych dla podmiotów podejmujących przedsięwzięcia służące realizacji zadań własnych gminy. Zmiany odnoszą się głównie do:

- 1) wydłużenia mechanizmu odraczania terminu płatności opłat podwyższonych poza obowiązujący okres 5 lat w sposób pozwalający na długofalowe oddziaływanie, nawet do roku 2015, mechanizmów ochronnych w przypadku realizacji zadań z zakresu infrastruktury komunalnej. Optymalizują, tym samym, warunki finansowania tych zadań. Terminy odraczania zostały dostosowane do terminów realizacji zadań wynikających z "Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych". Integralną częścią tego programu będzie „Program wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków”. Program ten jest ściśle powiązany z terminami realizacji zobowiązań w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji z Komisją Europejską w obszarze "Środowisko - jakość wód".
- 2) korzystniejszych warunków związanych z pozyskiwaniem oraz stopniowym gromadzeniem środków na realizację zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych poprzez:
  - umorzenie całej odroczonej opłaty podwyższonej, w sytuacjach terminowego zrealizowania przedsięwzięcia,
  - zawieszenie postępowania w przedmiocie odroczenie opłaty podwyższonej jeszcze przed dniem zatwierdzenia "Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych",
  - uwzględnienie faktu, że realizacja tych przedsięwzięć odbywać się może na zasadzie współfinansowania tej inwestycji przez kilka podmiotów, a inwestorem głównym tego zadania nie zawsze jest gmina.

Wszystkie modyfikacje w obrębie systemu opłat podwyższonych zostały zaproponowane w taki sposób, aby jednocześnie zachować jego stymulacyjne oddziaływanie na podmioty nie posiadające wymaganych urządzeń chroniących środowisko przed

zanieczyszczeniem, a jednocześnie dostosować ten system do wymogów Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Program ten będzie stanowił realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo wodne, w kontekście dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, tj. wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji. Termin realizacji tych zadań wynika z uzgodnień dokonanych z Komisją Europejską w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji w obszarze „Środowisko”.

Zmiana w art. 378 podyktowana została potrzebą włączenia wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska w postępowanie dotyczące wydania pozwolenia zintegrowanego. Do zakresu jego kompetencji należy w szczególności kontrola przestrzegania warunków ustalonych w pozwoleniach zintegrowanych. Dysponując obszerną wiedzą i dużym doświadczeniem, wynikającym z prowadzenia kontroli podmiotów korzystających ze środowiska, organ ten może być pomocny w ocenie oddziaływania instalacji na wszystkie komponenty środowiska.

Zmiany w art. 402, dotyczące przekazywania funduszy z tytułu opłat i kar, zwiększają marszałkom województw i wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska możliwości finansowe obsługi systemu opłat i kar. Powinny one jednocześnie spowodować większą aktywność urzędów marszałkowskich w egzekwowaniu nieuiszczonych bądź uiszczonych w nieprawidłowej wysokości opłat.

Proponowany w art. 5 przepis przejściowy ma zapewnić ciągłość w funkcjonowaniu prawa w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

Zaproponowane zmiany nie naruszają istoty instytucji prawnych już funkcjonujących - nie powodują tym samym skutków finansowych dla budżetu państwa.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekr. Min. DH/ 1377/2002/DPE-eb

Warszawa, 16.05 2002r.

Pan
Adam Graczyński
Przewodniczący Komisji Ochrony
Środowiska
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedstawionym senackim projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne (pismo nr BPS/KOS/111/02), pozwalani sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem przedłożonego projektu ustawy jest wprowadzenie zmian w obowiązującym obecnie systemie opłat za korzystanie ze środowiska. Projekt zakłada w szczególności nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn.zm.) w zakresie uzależnienia wysokości opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych od m.in. przeznaczenia pobieranej wody (proponowana zmiana art. 274 ust. 1 nowelizowanej ustawy); uzależnienia wysokości opłaty za wprowadzanie ścieków od ich rodzaju (proponowana zmiana art. 274 ust. 2 nowelizowanej ustawy); możliwości zróżnicowania górnych jednostkowych stawek opłat za korzystanie ze środowiska również w zależności od rodzaju ścieków (proponowana zmiana art. 290 ust. 2 nowelizowanej ustawy); wprowadzenia zasady ponoszenia opłaty za wprowadzenie ścieków do wód za ładunek zanieczyszczeń netto (proponowana zmiana art. 295 ust. 4 nowelizowanej ustawy) oraz możliwości odroczenia opłat za korzystanie ze środowiska w odniesieniu do podmiotów uczestniczących w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych

(proponowana zmiana art. 317 nowelizowanej ustawy). Ponadto, przedłożony projekt przewiduje wydłużenie mechanizmu odraczania terminu płatności opłat podwyższonych.

- II. Opłata za korzystanie ze środowiska ponoszona jest – zgodnie z regulacją art. 284 i 290 nowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska - za m.in. wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi i pobór wód. Jej wysokość zależy od ilości i jakości pobranej wody oraz od tego czy pobrano wodę powierzchniową, czy podziemną, a także rodzaju substancji zawartych w ściekach i ich ilości, oraz - w odniesieniu do wód chłodniczych - od temperatury tych wód. Zgodnie z art. 284 nowelizowanej ustawy, podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód. Ustawa zawiera delegację do ustalenia w drodze rozporządzenia górnych jednostkowych stawek za korzystanie ze środowiska, różnicując je w zależności m.in. od rodzaju ścieków, jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia.
- III. Prawo wspólnotowe nie przewiduje bezpośredniego obowiązku pobierania opłat za korzystanie ze środowiska. Jednakże do naczelnych zasad prawa ochrony środowiska w Unii Europejskiej należy zasada prewencji oraz zasada „zanieczyszczający płaci”. Opłata za korzystanie ze środowiska ma na celu ograniczenie zanieczyszczania środowiska poprzez nałożenie ciężaru finansowego na podmiot korzystający ze środowiska i obciążenie go odpowiedzialnością finansową za zanieczyszczanie środowiska. Ponadto, szereg dyrektyw unijnych z obszaru ochrony wód, jak również powietrza, czy gospodarki odpadami nakłada na państwa członkowskie obowiązek podjęcia środków zmierzających do ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniami, przyjmując, że oprócz środków wyznaczonych przez odpowiednie akty prawa wspólnotowego, państwa członkowskie mogą przyjąć ostrzejsze rozwiązania, jeżeli tylko służą one ochronie środowiska przed zanieczyszczeniami.
- W szczególności, Art. 9 Dyrektywy Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy polityki wodnej Wspólnoty (Dz.Urz. WE Nr L 327, 22.12.2000), nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia pokrycia przez użytkowników wody kosztów usługi jej dostarczenia oraz zapewnienia jej odpowiedniego poziomu czystości, w tym kosztów środowiskowych, w zgodności z zasadą „zanieczyszczający płaci”. W zakresie mechanizmów odzysku ww. kosztów mieszczą się – zgodnie z brzmieniem Art. 9 ust. 3 ww. dyrektywy, m.in. różnego rodzaju środki o charakterze zapobiegawczym i odszkodowawczym, nakładane przez państwa członkowskie w celu realizacji celów ww. dyrektywy.

- IV. Przedłożony projekt ustawy, ze względu na jego rolę w realizacji wspólnotowych zasad ochrony środowiska, wpisuje się zatem w podstawowe dopuszczalne mechanizmy polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej i tym samym należy go ocenić pozytywnie.
- V. W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, iż przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
